

TEKSTI: MIRVA HEIKKILÄ
 KUVA: JARMO VAINIONPÄÄ

”Kansalaisopistojen toiminnasta tarvitaan lisää tutkimusta”

Järvilakeuden kansalaisopiston rehtori **Leea Keto**, 59, kaipasi tutkittua tietoa taustoittamaan kansalaisopistokentällä näkyviä ilmiöitä.

MINUSTA TULI TUTKIJA tavallaan sattumalta. Törnäsin väitöskirjani teoreettiseen käsitteeseen, ’sosiaaliseen pääomaan’ 2000-luvun vaihteessa useassa kehittämisseminaarissa. Lisäksi työpaikallani silloisessa Järviseudun opistossa toteutettiin vuosina 2003–2004 innostava yhteisöllinen teatteriprojekti, jossa realisoitui monia sosiaalista pääomaa koskevia käsitteitä. Sitten tapasin eräässä tilaisuudessa maaseutukulttuurin professorin Kari Ilmosen, joka kertoi innostavasti alkamassa olevasta monitieteisestä tutkijakoulusta yliopistokeskus Chydeniuksessa Kokkolassa. Se oli siedettävän ajomatkan päässä silloiselta asuinpaikkakunnaltani, joten menin uteliaisuuttani tutustumaan tutkijakouluun. Innostavat keskustelut ja ryhmän hyvä henki kannustivat hakemaan jatko-opiskelijaksi. Motiivini oli käytännönläheinen: halusin tietoa taustoittamaan käytännön työssäni näkyneitä ilmiöitä.

AIKUISKASVATUSTIEDETTÄ TARVITAAN yhteiskunnassa kantamaan sosiaalista vastuuta. Se oli suurin syy pitkään kestäneen väitöskirjatyöni päätökseen

Rehtori Leea Keto innoittuu yhä ’sosiaalisesta pääomasta’, vaikka käsitteen monitulkintaisuus joskus tuskastuttaa.

”PARHAIMMILLAAN TUTKIMUS ON OLLUT IRROTTAUTUMISTA ARKITYÖSTÄ.”

saattamiseen: koska kansalaisopistojen toimintaa on tutkittu erittäin vähän, koin velvollisuudekseni tehdä työni valmiiksi rehtorin työn ohessa, vaikka se välillä tuntui raskaalta.

Väittelin joulukuussa 2019, ja väitöstutkimukseni osoitti, että Järvilakeuden kansalaisopistossa toteutetut yhteisöteatterihankkeet lisäsivät alueellista yhteistoimintaa ja luottamusta, kun väki liikkui yli kunta- ja murrerajojen.

ESIKUVANANI PIDÄN väitöskirjani toista ohjaajaa, aikuiskasvatustieteen professori Jyri Mannista. Hän on tutkimuksillaan tuonut kansalaisopistojen toimintaa näkyväksi tavalla, jota ei ole aikaisemmin tehty. Innostun edelleen sosiaalisen pääoman käsitteestä, joskin olen työni myötä monesti tuskastunut sen moniselitteisyyteen ja -ulotteisuuteen. Kansalaisopistoissa koen läheiseksi etenkin sosiaaliseen pääomaan liittyvän verkostoteoreettisen lähestymistavan.

SEURAAVAKSI HALUAISIN TUTKIA kansalaisopistokentän muita ulottuvuuksia, kuten millaisia ”piilopetussuunnitelmia” opistoissa toteutetaan. Harrastajateatterikenttä on minulle läheinen, ja kiintoisa pienehkö tutkimusaihe olisi esimerkiksi se, minkä tyyppisiä aiheita kansalaisopiston tuella toteutetuissa näytelmissä käsitellään. Laajempi tutkimusaihe olisi, mikä merkitys harrastajateatterilla on yhteisönsä sosiaalisen pääoman edistämisessä. Oma tutkimukseni oli etnografia, joten olisi kiintoisaa tutkia aihetta laajemmalti ja yleensä opistojen kannalta.

KOLLEGOILTANI SAAN keskustelutukea. Vapaan sivistystyön tutkijoita on vähän, joten käsittääkseni liki kaikki ovat tulleet itselleni tutuiksi joissakin yhteyksissä. Pidän tärkeänä jokavuotisia tapaamisiämme, joissa päivitämme toistemme tekemisiä ja jaamme vertaistukea. Tutkimusta tekevät kollegat ovat tärkeä osa tutkijayhteisöä.

Parhaimmillaan tutkimus on ollut irrottautumista arkityöstä, sillä olen tehnyt tutkimusta etupäässä oman työni ohella. Yhteisöteatteria koskevan tutkimukseni myötä teatteri ja varsinkin draamatekstin kirjoittaminen ovat alkaneet kiehtoa itseäni vähitellen enemmän ja enemmän. Luultavasti tulevaisuudessa suhde vapaa-ajan harrastusteni osalta onkin niin päin, että pääosassa on taiteen ja sivuosassa tieteen tekeminen. Toki en voi varmaksi sanoa, etteikö suhde taas jossain vaiheessa keikahtaisi toisin päin.

Klassikko, johon palaan

on Peter L. Bergerin ja Thomas Luckmannin teos *Todellisuuden sosiaalinen rakentuminen*. Luin sen jatko-opintojeni alkuvaiheessa. Olin siihen mennessä opiskellut pääaineina kasvatustiedettä ja Suomen kirjallisuutta, ja teos herätti kiinnostukseni sosiologiaan. Se avaa kiintoisalla tavalla sosiaalista vuorovaikutusta ja kieltä koskevia seikkoja, jotka ovat aina kiinnostaneet minua oman kaunokirjallisen kirjoittamisenikin vuoksi.

Sarja vie aikuiskasvatuksen tutkijan arkeen ja verkostoihin. Sen tuottaa Aikuiskasvatuksen Tutkimusseura.